

Sygnatura akt VIII Ga 43/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj (spr.)

Sędziowie: SO Anna Budzyńska

SR del. Aleksandra Wójcik-Wojnowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko Towarzystwo (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie z dnia 14 września 2015 roku, sygnatura akt XI GC 586/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 11.200 zł (jedenaście tysięcy dwieście złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 14 września 2013 roku, oddalając powództwo w pozostałym zakresie;

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III. w ten sposób, że ustala iż powód wygrał proces w 26% a pozwany w 74% przy czym szczegółowe rozliczenie kosztów pozostawić referendarzowi sądowemu;

III. w pozostałym zakresie oddala apelację;

IV. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.001,30 zł (dwa tysiące jeden złotych trzydzieści groszy) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO. A. B. SSO P. S. SSR del. A. W.

Sygn. akt VIII Ga 43/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniosła o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) w W. kwoty 43.902,44 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz złożyła wniosek o zasądzenie kosztów postępowania sądowego wg norm przepisanych. W uzasadnieniu swego żądania wskazała, że w wyniku kolizji drogowej uszkodzony został należący do niej pojazd ciężarowy marki R. nr rej. (...), zaś sprawca wypadku był ubezpieczony w pozwanym Towarzystwie. Powódka wskazała, że wynajęła pojazd zastępczy, który był

jej niezbędny dla zastąpienia wyłączzonego z eksploatacji uszkodzonego pojazdu na czas jego naprawy, aby uniknąć zwiększenia rozmiarów poniesionej szkody poprzez utratę korzyści z tytułu prowadzonej przez siebie działalności polegającej na dostarczaniu paliwa. Pozwana nie uznała swojej odpowiedzialności za wynajem pojazdu zastępczego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 10 kwietnia 2014 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin - Centrum w Szczecinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciw od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu powód przyznał, że nie kwestionuje swojej odpowiedzialności co do zasady. Jednocześnie wskazał, że powódka na etapie postępowania likwidacyjnego nie przedłożyła wymaganych przez niego dokumentów, czym uniemożliwiła ustosunkowanie się Towarzystwa do zgłoszonej szkody, a nadto zakwestionowała uzasadniony czas naprawy pojazdu oraz wysokość żądania, bowiem - nawet jeżeli przyjąć szesnastodniowy okres najmu wskazywany przez powódkę - to uwzględniając cenę za dzień najmu wynikającą z przedłożonej przez nią umowy, łączny koszt najmu wyniósł 31.929,12 zł. Pozwany zakwestionował również datę sporządzenia umowy najmu pojazdu zastępczego.

W piśmie procesowym z 15 lipca 2014 r. powódka wskazała, że okres 16 dni korzystania z najmu pojazdu zastępczego, który wskazano w pozwie stanowi omyłkę pisarską, bowiem trwał on w rzeczywistości 22 dni i wynika to bezpośrednio z dokumentów załączonych do pozwu.

Wyrokiem z dnia 14 września 2015 r. (sygn. akt XI GC 586/14) Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 31.929,12 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 lipca 2013 r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz ustalił, że powód wygrał proces w 72%, zaś pozwany w 28%, przy czym szczegółowe rozliczenie kosztów procesu pozostawił referendarzowi sądowemu.

Orzeczenie oparte zostało na następujących ustaleniach i wnioskach.

Powódka w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, zajmuje się m.in. hurtowym i detalicznym obrotem paliwami płynnymi. Realizując zadań swojego przedsiębiorstwa korzysta ona z pojazdów ciężarowych specjalnie przystosowanych do przewozu paliw.

Dnia 18 czerwca 2013 r. doszło do kolizji drogowej jednego z należących do powódki i wykorzystywanych do prowadzenia działalności specjalistycznych pojazdów ciężarowych marki R. o nr. rej. (...) z samochodem, którego kierowca posiadał polisę od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. Sprawca bezpośrednio po zdarzeniu złożył pisemne oświadczenie, z treści którego wynika, że ponosi całą odpowiedzialność za spowodowanie kolizji. Wskutek zgłoszenia szkody, które miało miejsce tego samego dnia, co jej wystąpienie, pozwany prowadził postępowanie likwidacyjne oznaczone numerem szkody 418/13/33/23.

Pozwana zleciła naprawę (...) Centrum spółce z o.o. w S. w dniu 18.06.2013 r.

Pierwszych oględzin uszkodzonego pojazdu dokonano dnia 25.06.2013 r., czynności z nimi związane potwierdzono protokołem.

W dniu 18.06.2013 r. pozwana zawarła z M. A. (1), prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) umowę najmu pojazdu ciężarowego marki MAT, typ 19-322, nr rejestracyjny (...). W §3 umowy strony ustaliły czynsz najmu w wysokości 1.995,57 zł netto za każdy dzień używania pojazdu.

Zawierający umowę w imieniu pozwanej A. T. (1) miał świadomość, że jest to cena wysoka. Powódka zdecydowała się jednak na tę cenę, kierując się potrzebą nieprzerwanej realizacji zawartych kontraktów i złożonych zamówień. Potrzebowała przy tym specjalistycznej cysterny, z infrastrukturą do tankowania, niełamaną i nierozłączną. Spółka miała zawarte umowy, w tym z małymi odbiorcami, do których nie mogła dotrzeć innym sprzętem. Ponadto miała zatrudnionych kierowców znających trasy i logistykę. Oszacowała, że straty, które by poniosła nie wynajmując pojazdu zastępczego, przewyższyłyby koszty najmu. Nadto powódka nie miała możliwości wybrać oferty tańszej, ponieważ

na rynku brak jest ofert pojazdów, które pozwana mogłaby wykorzystywać w sposób tożsamy z przeznaczeniem pojazdu uszkodzonego. Powódka poczyniwszy starań dla odnalezienia najkorzystniejszego rozwiązania, próbowała także wynająć pojazd od konkurencji. W końcu wynajęła pojazd od swojego dotychczasowego kontrahenta M. A. (1).

Pismem z dnia 2 lipca 2013 r. powódka zgłosiła pozwanemu szkodę z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Podnosząc, iż do dnia wysłania pisma, pomimo dokonania oględzin, pozwany nie złożył oświadczenia, czy uznaje zgłoszoną szkodę, wskazała, iż koszt najmu specjalistycznego pojazdu to kwota 3.000 zł netto dziennie, wobec czego należność ubezpieczyciela na dzień 4 lipca 2013 r., tj. za 16 dni najmu, wynosi 48.000 zł. Jednocześnie powódka wezwała pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 59.535,09 zł, na którą składała się także kwota 11.535,09 zł tytułem naprawy uszkodzonego pojazdu.

Wynajęty pojazd zastępczy został przez pozwaną zwrócony 9 lipca 2013 r. Z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego M. A. (1) wystawił na jej rzecz fakturę VAT za 22 dni najmu, na kwotę 43.902,44 zł netto, z terminem płatności do 31.07.2013 r. Faktura została przez powoda zapłacona.

Pismem z 16 lipca 2013 r. pozwany uznał co do zasady swoją odpowiedzialność za szkodę powstałą w majątku powódki przyznając odszkodowanie w wysokości 11.832,99 zł i jednocześnie wskazując, że w kwocie tego odszkodowania nie uwzględniono kosztów wynajęcia przez powódkę pojazdu zastępczego.

Powódka w dniu 12 sierpnia 2013 r. ponownie wezwała pozwanego do zapłaty kwoty odszkodowania uwzględniającego koszty najmu pojazdu zastępczego.

W dniu 16 sierpnia 2013 r. powódka wpłaciła na rachunek M. A. (1) kwotę 202.809,61 zł, w tytule płatności wskazując: „za faktury vat”. Przelewem tym powódka opłaciła kilka należności, w tym należność za najmu pojazdu zastępczego.

Pozwany w odpowiedzi na pismo z dnia 12 sierpnia 2013 r. zobowiązał powódkę do przedłożenia dokumentów w postaci: umowy dzierżawy pojazdu wraz z kopią jego dowodu rejestracyjnego, wykazu środków trwałych firmy, wykazu zleceń obsługiwanych w trakcie okresu dzierżawy. Realizując zobowiązanie, powódka udostępniła pozwanemu wyłącznie umowę najmu zawartą z M. A. (1) wskazując przy tym, że pozostałe żądane dokumenty nie mają związku z należnym jej odszkodowaniem i stanowią tajemnicę jej przedsiębiorstwa. Pozwany w piśmie z 16 października 2013 r. podtrzymał swoje stanowisko.

Technologicznie uzasadniony czas naprawy uszkodzonego samochodu marki R. (...), nr rej. (...), wynikający z czasochłonności operacji przewidzianych na naprawę pojazdu, wynosił 3 dni robocze. Uwzględniając pozostałe czynniki, tj. okres oczekiwania na oględziny w wymiarze 8 dni, uzasadniony czas oczekiwania na części zamienne, organizacyjny czas pracy warsztatu oraz dni wolne od pracy, uzasadniony, rzeczywisty i całkowity czas naprawy pojazdu powódki mógł wynieść 16 dni.

W tym stanie faktycznym powództwo w ocenie Sądu Rejonowego okazało się częściowo uzasadnione.

Jako podstawę prawną powództwa Sąd wskazał art. 822 k.c., a także art. 361 k.c. Adekwatny związek przyczynowy pełni więc, prócz przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, również funkcję limitującą należne poszkodowanemu odszkodowanie.

Bezsporne w niniejszym postępowaniu były okoliczności zdarzenia będące podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej. Pozwany nie kwestionował, iż łączyła go ze sprawcą szkody umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, zgodna z treścią przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.). Stosownie do treści art. 13 ust. 2 ww. ustawy odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem. Natomiast w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego (art. 22 ust. 1 ustawy).

W rozpoznawanej sprawie poza sporem pozostawało, iż spełnione zostały ww. przesłanki, a mianowicie pozwany nie kwestionował, iż sprawcą szkody była osoba, która była w tym czasie u niego ubezpieczona z tytułu odpowiedzialności cywilnej. Co za tym idzie pozwany jest legitymowany biernie do występowania w tym procesie.

Spór w istocie dotyczył ustalenia wysokości zaistniałej szkody, a konkretnie faktu zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego, uzasadnionego czasu najmu pojazdu zastępczego oraz wysokości stawki dziennej za najem w przedmiotowej sprawie.

W spornym zakresie, zważywszy na reguły dowodzenia określone przepisami, a przede wszystkim zgodnie z treścią art. 6 k.c., powódka winna okoliczności te wykazać.

Odnosząc się do kwestionowanego przez pozwanego zawarcia umowy najmu pojazdu zastępczego Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód w sposób nieulegający wątpliwości wykazał jej zawarcie w dniu 18 czerwca 2013 r. Poza dokumentem umowy, potwierdzają to spójne, logiczne i zgodne ze sobą wyjaśnienia składane przez zeznających w sprawie świadków. Podnoszona przez pozwaną obecność na dokumencie umowy pieczętki firmowej podmiotu nie istniejącego jeszcze w dniu jej zawarcia została w sposób przekonujący wyjaśniona przez świadka A. T. (1).

Kolejną kwestią sporną był uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego. W zakresie tym Sąd w całości oparł się dokumentach przedłożonych przez strony oraz opinii biegłego, która w przedmiocie czasu najmu pojazdu zastępczego była spójna i logiczna, a metodologia przyjęta przez biegłego nie mogła budzić zastrzeżeń. Zgodnie z wydaną w sprawie opinią, uzasadniony technologicznym i organizacyjnym czasem naprawy okres trwania umowy najmu mógł wynosić 16 dni. Istotą złożonej przez biegłego opinii było określenie ekonomicznie uzasadnionego czasu najmu pojazdu zastępczego. Biegły słusznie wskazał, że nie jest on tożsamy z faktycznym czasem naprawy pojazdu, na który dodatkowo mają wpływ czynniki takie jak terminy wykonania oględzin pojazdu, czas sprowadzenia części zastępczych czy w końcu ilość dni wolnych od pracy w trakcie trwania naprawy. Jak zostało to powyżej wskazane, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynika i zadaniem Sądu było ustalenie okresu najmu, który pozostawał w adekwatnym związku przyczynowym z zaistniałą szkodą. Taki też okres został ustalony na 16 dni.

Odnosząc się do stawki dziennej, jakiej żądała powódka tytułem najmu pojazdu Sąd zwrócił uwagę, że przekracza ona ustaloną przez biegłego stawkę rynkową. Nie oznacza to jednak, iż poszkodowanej można w niniejszej sprawie zarzucić naruszenie wynikającego z art. 354 § 2 k.c. obowiązku współpracy z dłużnikiem lub działania sprzecznego z art. 16 ust. 1 ww. ustawy, zgodnie z którym poszkodowany jest zobowiązany zapobieżeniu zwiększenia się szkody, a więc sytuacja, w której poszkodowany świadomie lub przez niedbalstwo wybrał zakład oferujący usługi w zawyżonych cenach. Sąd w pełni dał w tej materii wiarę zeznaniom świadka A. T. (1). Powódka zawierała tę umowę w sytuacji przymusowej – w okolicznościach uzasadniających zawarcie jej na warunkach, na jakich nie zawarłaby tego typu umowy gdyby przytoczone okoliczności nie wystąpiły.

W pierwszej kolejności, przekonujące są zdaniem Sądu wyjaśnienia świadka A. T. (1), który zeznał, że pozwana oceniła, iż szkody mogące wystąpić w związku ze zleceniami niezrealizowanymi wskutek przestoju jednego z pojazdów mogą przewyższyć koszty wynajmu. Reguły gry rynkowej usprawiedliwiają najem pojazdu zastępczego na granicy jego opłacalności w sytuacji, kiedy inny nieprzerwanie wykonujący pracę pojazd jest z floty pozwanej wyłączony. Należy bowiem zwrócić uwagę, że na zyski pozwanej mają wpływ takie czynniki, jak ciągłość dostaw, relacje z jej kontrahentami oraz pewność tych kontrahentów, co do realizacji składanych zamówień. Czynniki te nie przekładają się wprost na dzienny koszt eksploatacji pojazdu zastępczego. Biorąc pod uwagę wskazaną niezbędność i fakt, że pozwana nie znalazła się w sytuacji przymusowej z własnej woli, Sąd zwrócił dalej uwagę, iż powódka dochowała staranności poszukując najtańszej oferty. Jak wskazał sam biegły nie ma wypożyczalni cystern. Ustalona przez niego stawka opiera się na wyliczeniach „dzienny koszt/dzienny zysk”, które, jak powyżej wskazano, nie przekładają się wprost na opłacalność najmu pojazdu zastępczego. Biegły ustalając koszty kontaktował się nadto z podmiotami konkurującymi z powódką, tymczasem wątpliwości Sądu nie budziło, iż te same podmioty składając ofertę najmu swojemu konkurentowi zastosowałyby już inną stawkę. Świadek zaakcentował, iż wynajęcie pojazdu z kierowcą,

zwłaszcza od konkurencji, narażałoby spółkę nadto na utratę klientów. Istotne jest także to, że pojazd uszkodzony był wyposażony w skomplikowany osprzęt oraz miał parametry pozwalające dotrzeć do niewielkich, stałych odbiorców. Budowanie wizerunku firmy jest równie ważne w prowadzeniu działalności, jak wynik finansowy. Za uzasadnione więc uznał Sąd wynajęcie pojazdu za kwotę wysokość wskazanej w pozwie, zwłaszcza że powód ustaloną cenę uiszczył. Nie można więc wskazywać, iż kwota ta została ustalona wyłącznie na potrzeby postępowania likwidacyjnego z OC sprawcy szkody. Zaznaczyć także należy, iż pozwana nie wykazała, że istnieją inne, faktyczne możliwości zastąpienia pojazdu uszkodzonego innym, tańszym, bez utraty przez poszkodowanego ciągłości prowadzenia działalności w specyficznej branży paliwowej.

W ocenie Sądu powódka - ustalając koszt najmu w wysokości 1.995,57 zł netto za każdy dzień - działała w celu zapobieżenia powiększeniu szkody. Czyniła to wprawdzie na granicy opłacalności (uwzględniając jedynie średni dzienny zysk), jednakże w sposób w pełni uzasadniony pozostałymi czynnikami ekonomicznymi i pozaekonomicznymi, jak np. ciągłość współpracy ze zdobytymi klientami. Mając zatem na uwadze uzasadniony okres najmu ustalony na 16 dni oraz stawkę dzienną w wysokości 1.995,57 zł, należna powódce kwota odszkodowania wyniosła 31.929,12 zł, wobec czego orzeczono, jak w punkcie I wyroku, a w pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 §1 k.p.c. zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 i 98 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany domagając się jego zmiany poprzez zmianę pkt. I. i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 8.800 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 września 2015 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu stosownie do jego wyniku. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu za postępowanie przed Sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 233 § 1 k.p.c., polegające na wadliwej ocenie dowodu z dokumentu w postaci umowy zawartej przez powódkę z M. A. (1) oraz przesłuchania stron i uznaniu za adekwatną stawkę najmu w wysokości 1.995,57 zł netto w sytuacji, gdy z dowodu z opinii biegłego wynikało, że stawka za najem pojazdu powinna wahać się w granicach 550-700 zł za dobę, co w sposób jednoznaczny świadczy o jej rażącym zawyżeniu, czemu biegły dał wyraz uzupełniając opinię pisemną w formie ustnie na rozprawie;

2. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 233 § 1 k.p.c., polegające na wadliwej ocenie dowodu z dokumentu w postaci umowy zawartej przez powódkę z M. A. (1) oraz przesłuchania stron i uznaniu za adekwatną stawkę najmu w wysokości zł netto w sytuacji, gdy z zeznań świadka M. A. wynikało, że świadczy on zlecenia stałe na rzecz powódki, a zatem prowadzi stałą współpracę z powódkę, co w sposób oczywisty - zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego - powinno przekładać się na upusty oraz preferencyjne stawki za najem pojazdu, a mimo to przyjęta stawka została w sposób rażący zawyżona;

3. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 232 k.p.c., polegające na przyjęciu, iż obowiązkiem pozwanego było wykazanie, iż powódka mogła skorzystać z ofert innych podmiotów, w sytuacji gdy fakt podejmowania starań w tym zakresie mógł wykazać tylko podmiot, który je faktycznie podejmował, tj. strona powodowa;

4. sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego polegająca na przyjęciu, że na rynku brak jest ofert pojazdów, które powódka mogłaby wykorzystywać w sposób tożsamy z przeznaczeniem pojazdu uszkodzonego, podczas gdy z uzupełniającej ustnej opinii biegłego wynikało, że istnieją podmioty świadczące tego rodzaju usługi, zaś ich stawki są znacznie niższe od stawki przyjętej w umowie zawartej przez powódkę z M. A. (1);

5. naruszenie prawa materialnego, tj. art 481 k.c. przez dokonanie jego błędnej wykładni i przyjęcie, że pozwany pozostaje w zwłoce od dnia 2 lipca 2013 r. podczas gdy w toku postępowania likwidacyjnego powódka odmawiała przedłożenia dokumentów niezbędnych do rozpoznania

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w znacznej części uzasadniona, prowadząc do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym.

Postępowanie przed sądem odwoławczym jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie z art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że sąd rozpoznający apelację orzeka na podstawie materiału zgromadzonego zarówno w pierwszej, jak i w drugiej instancji, natomiast postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, co oznacza, że wyrok sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych. W pierwszej kolejności określenia wymaga więc podstawa faktyczna żądania, ponieważ dopiero po dokonaniu ustalenia podstawy faktycznej możliwe jest odniesienie się do podstawy prawnej.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia, że zmianami i uzupełnieniami wynikającymi z uwzględnienia wniosków pisemnej i ustnej uzupełniającej opinii biegłego sądowego W. S. (1) co do wysokości stawki najmu pojazdu zastępczego. Wątpliwości nie budziła przyjęta w zaskarżonym orzeczeniu podstawa prawna żądań powoda. Korekcie podlegała natomiast jeszcze ocena zgromadzonych dowodów i wywiedzionych z nich skutków prawnych w zakresie wymagalności odszkodowania należnego stronie powodowej z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, a więc data początkowa żądania odsetek.

Przechodząc zatem do zarzutów apelacji, które sprowadziły się w zasadzie do zanegowania dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów w postaci umowy najmu, zeznań świadków i strony powodowej w kontekście wysokości stawki najmu, uznać należało te zarzuty za usprawiedliwione. Sąd odwoławczy jako sąd meriti dokonał ponownej analizy dopuszczonych i przeprowadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym dowodów, dochodząc do przekonania, że ustalona w umowie najmu z dnia 18 czerwca 2013 r. stawka dobową w wysokości 1.995,57 zł netto była wygórowana w stosunku do stawek stosowanych na rynku lokalnym i ogólnopolskim w okresie czerwiec – lipiec 2013 r. Przede wszystkim taki wniosek płynie, z pominiętej w tym zakresie przez Sąd Rejonowy, opinii biegłego sądowego W. S. (1).

O przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej na okoliczność m.in. tego, że stawka dobową najmu przedmiotowego pojazdu zastępczego odpowiada stawkom stosowanym w miesiącach czerwcu i lipcu 2013 r. w obrębie miasta S., wniosł w pozwie powód. Dowód taki został przeprowadzony i jak wynika z pisemnej opinii ww. biegłego stawka 1.995,57 zł nie odpowiadała stawkom stosowanym w miesiącach czerwiec – lipiec 2013 r. zarówno na rynku lokalnym, jak i ogólnopolskim, zaś stawki najmu za pojazdy specjalistyczne typu jak wynajmowany przez powoda w 2013 r. i obecnie zawierają się w przedziale od ok. 550 zł do ok. 700 zł (vide k. 117). W wyniku zarzutów powoda do powyższej opinii (pozwany zaakceptował ustalone przez biegłego stawki i 16 dni jako niezbędny czas trwania naprawy pojazdu R.) biegły W. S. w ustnej opinii złożonej na rozprawie w dniu 10 czerwca 2015 r. w sposób wyczerpujący uargumentował i uzupełnił wnioski opinii pisemnej, rozszerzając ją o informacje uzyskane w wyniku ponownej analizy rynku przewozu paliw, na których podstawie ponownie stwierdził, „że stawka najmu samochodu cysterna za kwotę ok. 2 tysięcy zł netto za dobę jest rażąco zawyżona i jest ponad 3-krotnie wyższa od stawek stosowanych na rynku.” (patrz k. 173-174). Biegły nie tylko podał źródła swoich informacji, ale i dokonał analizy rzeczoności rynku, uwzględniając także fakt, że być może brak jest zapotrzebowania na rynku na wynajem cystern, co jest realizowane przez wynajem cysterny z kierowcą, jeszcze raz stwierdzając, że stawka 700 zł za dobę jest stawką maksymalną akceptowalną.

Takiemu jednoznaczemu postawieniu sprawy przez biegłego powód, który wniósł o przeprowadzenie tego dowodu, przeciwstawił wyłącznie dowody ze źródeł osobowych, a więc zeznania świadka – prokurenta A. T. (1) i prezesa zarządu powoda W. B., które nie były wystarczające do uznania, że stawka 1.995,57 zł/doba pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją, wchodząc w zakres szkody do której naprawienia obowiązane było pozwane Towarzystwo. Jakkolwiek powód przejawiał inicjatywę dowodową, do której był zobligowany treścią normy art. 6 k.c., to jednakże zeznania ww. osób, przy braku dokumentów, o które zwracał się pozwany już na etapie postępowania likwidacyjnego, a następnie w sprzecznie od nakazu zapłaty, nie pozwalały na przyjęcie nie tylko tego, że oferta wynajmu ze strony M. A. (1) była jedyną, którą otrzymał powód (nota bene umowa najmu została zawarta jeszcze w tym samym dniu, w którym miała miejsce kolizja, co podważa wiarygodność zeznań A. T. (1) o próbach wynajmu cysterny od konkurencji, która jakoby nie chciała tego uczynić), ani nie pozwalały na uznanie, że wynajęcie cysterny za 1.995,57 zł/dobę zapobiegło szkodzie w majątku powoda i to na wyższą globalnie kwotę niż równowartość 16 dni najmu za ww. stawkę.

Samo zestawienie środków trwałych, które przedłożył powód pokazuje, że posiadał on w owym czasie inne pojazdy, które teoretycznie mogły zastąpić uszkodzonego R. P.. Co prawda powód podniósł, że te pozostałe pojazdy nie mogły zastąpić R., gdyż miały do wykonania inne, zlecone wcześniej kursy, ale jednocześnie nie przedłożył żadnych dokumentów (np. wykaz tychże zleceń), które pozwalałyby zweryfikować konieczność najmu cysterny zastępczej, już w dniu kolizji, za „dość wysoką cenę” (vide zeznania świadka A. T., k. 180), która okazała się stawką wręcz wygórowaną. Zresztą nawet W. B. i A. T. (1) ograniczyli się tylko do stwierdzeń typu: „to spowodowałoby duże straty i obciążenie nas przez kontrahentów za niedostarczenie paliw”, bez jakichkolwiek kwotowych konkretów. W ocenie Sądu Okręgowego zasłonięcie się przez powoda tajemnicą handlową i w związku z tym nie przedłożenie dokumentów wnioskowanych przez pozwane Towarzystwo nie było usprawiedliwione, gdyż strona pozwana nie była i nie jest konkurentem dla powoda, który zajmuje się handlem i dostawą paliw. Ponadto Sąd drugiej instancji zwraca uwagę – za pozwanym – że w piśmie z dnia 2.07.2013 r., nazwanym „Uzupełnienie zgłoszenia szkody” (k. 12-13) pełnomocnik powodowej Spółki wskazał, że koszt wynajęcia takiego pojazdu to kwota 3.000 zł netto dziennie, liczona od dnia zaistnienia szkody, choć przecież dwanaście dni wcześniej powód zawarł umowę najmu pojazdu zastępczego za stawkę 1.995,57 zł netto, co poddaje w wątpliwość nie tylko rzetelność i wiarygodność ubezpieczającego, ale i nie pozwala uznać – wbrew treści omawianego pisma – że poniesienie ww. kosztów przez poszkodowanego było konieczne po myśli art. 826 § 1 k.c., który obliuguje ubezpieczającego m.in. do starań o zmniejszenie rozmiaru szkody.

Mając zatem na uwadze, że powód nie wykazał, iż nie miał innej możliwości niż skorzystanie z oferty M. A. (1) (nota bene kontrahenta, który wykonuje transporty dla powoda dużymi autami) oraz, że nie skorzystanie z tej oferty spowodowałoby szkodę przewyższającą koszty najmu pojazdu zastępczego od ww. osoby, Sąd Okręgowy uznał, że szkodę powoda, pozostająca w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją z dnia 18 czerwca 2013 r., stanowi równowartość 16 dni najmu pojazdu zastępczego według stawki wyliczonej przez biegłego sądowego, którego to dowodu nie zdyskwalifikował Sąd pierwszej instancji, a tylko przyjął, że „reguły gry rynkowej usprawiedliwiają najem pojazdu zastępczego na granicy jego opłacalności w sytuacji, kiedy inny nieprzerwanie wykonujący pracę pojazd jest z floty wyłączony”. Uznając z przyczyn wyżej wskazanych, że zgromadzony materiał dowodowy nie dawał podstaw do zdyskwalifikowania wniosków biegłego sądowego, w tym ustalonych przez niego stawek, Sąd odwoławczy przyjął, że adekwatna będzie stawka w wysokości 700 zł za dobę, uwzględniająca specjalistyczny charakter pojazdu uszkodzonego i wynajętego (cysterna do przewozu paliw), a nie kwota 500 zł/doba, którą przyjął skarżący w apelacji, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 8.800 zł (16 x 500 zł). Zmniejszając zatem należne powodowi odszkodowanie Sąd Okręgowy uznał, że właściwa będzie kwota 11.200 zł (16 x 700 zł/doba), a powództwo ponad tę kwotę okazało się niezasadne.

Jak już zauważono na wstępie rozważań korekcie podlegała także data początkowa zasądzenia ustawowych odsetek za opóźnienie w płatności należnego powodowi odszkodowania. Już w sprzecznie od nakazu zapłaty pozwany zakwestionował zasadność żądania odsetek od należności głównej od dnia 2 lipca 2013 r. wskazując, że powód nie współdziałał na etapie postępowania likwidacyjnego, tzn. niezasadnie odmówił przedstawienia dokumentów niezbędnych do ustalenia okoliczności i wysokości szkody i pozwany wniósł o zasądzenie odsetek od dnia

wyrokowania. Jednakże w ocenie Sądu odwoławczego graniczną datą, w której pozwane Towarzystwo powinno wypłacić odszkodowanie jest 13 września 2013 r., a co wynika z wpływu w dniu 29 sierpnia 2013 r. do kancelarii pełnomocnika powoda pisma pozwanego z 26.08.2013 r. z żądaniem przedstawienia dalszych dokumentów w terminie 14 dni (patrz k. 28). I choć powód poprzestał na wcześniejszym złożeniu faktury VAT za najem pojazdu zastępczego, to na etapie postępowania likwidacyjnego dokument ten wydaje się być wystarczającym do wypłaty odszkodowania, nawet w wysokości niższej niż żądana przez powoda. I stąd od dnia 14 września 2013 r. pozwany popadł w opóźnienie w spełnieniu należnego powodowi odszkodowania.

Biorąc zatem pod uwagę całość przytoczonej wyżej argumentacji Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.200 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 września 2013 r., oddalając żądanie pozwu w pozostałej części.

Orzekając o kosztach procesu poniesionych przed Sądem pierwszej instancji Sąd odwoławczy dokonał ich stosunkowego rozdzielnia (art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.) i zmienił zaskarżony wyrok w pkt. III., przy przyjęciu, że powództwo zostało ostatecznie uwzględnione w 26% (powód dochodził kwoty 43.902,44 zł, a uzyskał 11.200 zł), pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym (art. 108 § 1 zd. drugie k.p.c.).

W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.) z przyczyn wyżej omówionych.

Sąd Okręgowy zastosował zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów także odnośnie kosztów postępowania apelacyjnego, które pozwany wygrał w 90%, a powód w 10%. Ta proporcja wynika z tego, że pozwany zaskarżył wyrok co do kwoty 23.130 zł, uznając zasadność kwoty 8.800 zł, zaś ostatecznie zasądzono od niego na rzecz powoda tylko o 2.400 zł więcej, co daje właśnie ok. 10% wartości przedmiotu zaskarżenia. Koszty pozwanego wyniosły 2.357 zł (opłata sądowa od apelacji 1.157 zł, koszty zastępstwa procesowego 1.200 zł), a powoda 1.200 zł (wynagrodzenie radcy prawnego). Ostatecznie więc zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego tytułem kosztów postępowania apelacyjnego podlegała kwota 2.001,30 zł $[(2.357 \text{ zł} \times 90\%) - (1.200 \text{ zł} \times 10\%) = 2.121,30 \text{ zł} - 120 \text{ zł}]$.

SSO A. B. SSO P. S. SSR del. A. W.